

Camprubí

Castell de l'Areny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la zona est del terme municipal.
Emplaçament	A la ctra de Castell de l'Areny agafar el camí de Camprubí, seguir uns 4,34 km.
Alçada:	942

Coordenades:

Latitud:	42.17705
Longitud:	1.96753
UTM Est (X):	414730
UTM Nord (Y):	4669950

Classificació

Número de fitxa	08057 - 5
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVI-XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Si, IPA 3138
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08056A003000120000WA
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa:	dt., 03/02/2015 - 01:00

Descripció

Gran masia emplaçada en un morral planer que s'aixeca per sobre la confluència del torrent que prové de la zona del Clot de Mer i el torrent dels Abeuradors, conformant la riera de Camprubí. Es tracta d'una de les masies més grans de tot el terme municipal, o potser la més gran. La casa i el conjunt de construccions i edificis que hi ha al seu voltant i que conformen el mas, estan disposats definint un conjunt allargat.

L'edifici principal, la casa, té al costat de ponent dos coberts adossats els quals tanquen per la part oest amb un mur en el que hi ha un portal, conformant un baluard. Al davant de la casa hi ha adossats altres coberts. I estenent-se pel costat de ponent hi ha diverses construccions, pallers i coberts. La casa queda situada en una zona elevada dominant la vall que s'obra al sud i oest. El terreny on hi ha el conjunt de construccions està delimitat i suportat per murs de pedra. La planta de la casa és rectangular amb un reclau a l'angle nord-oest, té coberta a dos vessants amb carener orientat est-oest. Consta de planta semisoterrània, baixa, primera, segona i golfes. A nivell constructius els murs són de paredat i grans cantoneres força ben tallades. La façana sud és la que defineix el gran frontal de la casa, a planta semisoterrània hi ha grans obertures en arc rebaixat fet amb lloses col·locades a plec de llibre. Aquestes obertures també es reproduïen a la planta baixa, però van ser tapiades en mur de pedra i s'hi van deixar finestres. D'aquesta façana també destaca l'eixida de la planta segona amb tres obertures en arc rebaixat. La majoria de les altres obertures, tant d'aquesta façana com de les altres, són senzilles, quasi sense elements decoratius, en podem veure alguna amb llinda de fusta i alguna amb ampit de pedra, altres també amb llinda amb arc molt rebaixat fet amb rajola posada plana. Altres obertures que són interessants de destacar és a la façana de ponent, on hi ha la porta principal d'accés que dóna a nivell de planta baixa, és de llinda en arc carpanell molt rebaixat i muntants de carreus, tot en pedra ben tallada i polida. A la façana de llevant hi havia hagut dues grans obertures definides per arcs de mig punt fets amb lloses, que posteriorment van ser parcialment tapiats per fer-hi altres obertures. En aquesta façana també hi ha diverses obertures amb brancals de maó massís. L'interior presenta una estructura de tres cossos paral·lels disposats en sentit est-oest, amb un quart cos perpendicular al costat de ponent i un cinquè cos, també perpendicular, adossat posteriorment a la part de llevant. Els espais de la planta semisoterrània eren destinats al bestiar, els de la planta baixa per a usos diversos, entre els quals algun rebost, estances de magatzem, alguna també per el bestiar, i a la part de sud-est l'estança destinada a pastador amb el forn de pa. La planta primera, de caire senyorial conserva la distribució de la majoria d'espais, junt amb molts elements característics d'aquestes grans masies. Entre alguns dels espais més destacables es pot fer esment a la gran sala amb capella de fornícula al mur, diverses habitacions, a més, a la zona de llevant, l'espai més de servei, on tenim una gran llar de foc (avui anul·lada) amb un gran banc escó, la cuina amb diversos fogons i un frontal de rajoles decorades amb una imatge d'una Mare de Dúe del Carme al centre, també espais de rebost, entre altres. També a la planta primera a la part nord-oest hi ha l'espai d'una antiga capella, la qual tenia accés directe des de l'exterior. La planta segona era destinada bàsicament a habitacions, en el conjunt de la casa de fet hi ha un gran nombre d'habitacions, les de la planta segona estan numerades. La majoria de forjats, embigats (alguns amb angles motllurats) i paviments, així com la fusteria es conserven en bon estat. A la planta baixa hi ha diversos espais amb coberta de volta feta amb maó disposat de pla.

Observacions:

Contemporàniament, es va construir un gran terrat a la façana sud, suportat per grans pilar de formigó que transforma considerablement l'aspecte d'aquest frontal.

De les construccions que hi ha al costat de ponent de la casa, a la zona del baluard, hi ha una construcció adossada a la part nord-oest que defineix uns espais de galeria. És de tres plantes, a la baixa amb obertures en arc fet amb lloses, a la planta primera i segona grans obertures rectangulars, delimitades pels murs laterals i un pilar central, a la planta primera amb barana del mateix mur de pedra i coronada amb grans peces de pedra polides i amb els angles exteriors arrodonits. A la planta

segona la barana és metàl·lica.

Entre el gran nombre de construccions que hi ha al voltant de la casa i que eren destinades al bestiar (estables, corts i corrals), pallers i magatzems, n'hi ha de tipologies diverses. Alguns són amb obertures en arcs, rebaixats o de mig punt, en general fets amb lloses, tot i que també hi obertures amb llindes de fusta i brancals de carreus. Podem veure també un paller amb les típiques grans obertures ocupant tota una façana, definides per els murs laterals i pilars.

La masia de Camprubí ha estat una gran explotació agrícola, ramadera i forestal, que al llarg dels segles va anar creixent i augmentant el seu patrimoni. És testimoni la grandària de la finca, que dins la seva propietat té diverses masies, no només el mas de Camprubí, sinó també la casa de les Lloberes baixes, Cortines, la Serra, Can Saiol, les Mosqueres, la Cercosa, Soldevila, diverses són fora del terme de Castell de l'Areny; a més, també hi ha dins la finca diversos edificis de caire industrial, el molí de Camprubí, un molí serradora no identificat, un escairador, una petita centraleta elèctrica, el molí de Cortines i el molí de Soldevila. La darrera incorporació a la finca es va produir ja al segle XX amb la incorporació de la gran finca de Soldevila a la propietat de Camprubí, moment en que ja no està en mans del cognom Camprubí. La família Camprubí havia estat una gran nissaga de propietaris, amb propietats en altres indrets, com a Busa i el Pla d'Anyella.

La casa de Camprubí és el resultat d'una casa que ha crescut i evolucionat al llarg dels segles, mostrant traces de fases cronològiques diferents i que testimonien l'evolució de la casa. Gran part de l'estructura de la masia dóna testimoni d'importantes modificacions, podent destacar una gran reforma del segle XVIII. Tanmateix, també hi ha una part de l'estructura formada sembla ja al segle XVI, la qual potser que aprofiti una estructura d'origen medieval. Al llarg del segle XIX i XX la casa també ha experimentat altres modificacions.

Camprubí apareix escrit en la documentació de maneres molt diverses; a més de la que hem utilitzat, també Camp Rubí, Canrubí, Can Roví, etc. En relació al topònim consten diferents opinions, segons Alcover-Moll l'origen del nom pot derivar de "campus rupinus", camp Rocós o camp dels rocs, el fet que prop de la casa hi hagi un indret denominat "l'era dels rocs" fa pensar en la coincidència. D'altra banda, Coromines creu que pot derivar d'un compost de Robí o Rubí, entenent que l'etimologia fa referència al color o la pedra preciosa.

La masia de Camprubí està envoltada de diverses històries, almenys algunes, de caire llegendari, i altres anècdotes.

Història

La masia de Camprubí es documenta almenys des del segle XIV. La primera notícia documental la trobem en relació al Diplomatar de la Portella, en un establiment fet pel senyor de la Portella al 1345, entre les afrontacions del tros de terra que es concedeix a Bernat sa Rota consta el mas Camprubí. De fet, el mas pot ser anterior, ja que en Serra Vilaró esmenta l'existència d'un arxiu d'aquest mas, amb documents de cronologies anteriors i del qual, en l'actualitat, no es té constància de la seva existència

La nissaga Camprubí consta en diversos documents dels segles XV i XVI, i en segles posteriors ja que de fet la masia i finca de Camprubí va mantenir-se en mans dels Camprubí fins a finals dels anys vint del segle XX. Al llarg dels segles, en diversos moments trobem membres de la família vinculats a diferents tipus de càrrecs: batlles, procuradors, regidors, etc. El 1437 consta que Bernat Camprubí actuant com a procurador General en la Baronia de la Portella, sota el domini de Ramon Galceran de Pinós, va assistir a la sentència que sobre empuis de Castell de l'Areny i la Clusa donà el baró de Pinós (SERRA VILARÓ: 1989: Vol. I, 451).

En el fogatge de 1497 consta Casarubí, i en el fogatge de 1553 hi figura Pere Camprubí. Deu ser el mateix Pere de Camprubí de Castell de l'Areny que pocs anys abans (1538-1539), actuava com a batlle de Rotgers de Montbenet, del qual es diu que posseïa la batllia, i es confessava home propi, soliu i afocat i posseïa els masos Torrent, Vilar, església i masoveria de Comelles, etc.

El 1567, Francesc de Camprubí de Castell de l'Areny comprà el cortal anomenat Port de Castell de l'Areny a Francesc Alamany Dez-Callar, cavaller i al seu fill i heire Jaume Alemany Dez-callar (SERRA VILARÓ: 1989: Vol. I, 441).

Al 1718 Josep Camprubí apareix en un capbreu que manà fer el Duc d'Híxar de totes les possessions de la baronia alta i baixa de la Portella.

Durant diversos anys des del 1736 al 1772, consta Josep Camprubí com a regidor de l'Ajuntament de Castell de l'Areny.

El 1777 l'abat de la Portella adreçà una carta al Dr. Anton Bergafeta en que li deia de capbrevar les terres de Camprubí que eren tingudes per l'abadia de la portella (SERRA VILARÓ: 1989: Vol. III, 252).

Altres notícies documentals les trobem ja al segle XVIII. Entre aquestes podem esmentar que un document cadastral conservat a l'Arxiu Municipal, datat al 1716, en el qual consta l'heretat Camprubí pròpia de Josep Camprubí (AMCA, caixa 180). Durant aquest segle XVIII la masia és referenciada en diversos documents cadastrals conservats a l'arxiu municipal. Al

Al llarg del segle XIX també hi ha diverses notícies de la masia, així al llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63. 1856 nº 32" (ACBR), hi ha referència a la masia de Camprubí de Joan Camprubí.

En una relació d'habitants de Castell de l'Areny datada a 14 de gener de 1898 consta que a Camprubí, identificada amb el número 91, hi vivien deu persones, entre les quals cinc mossos i dos pastors. En el mateix document també consta el molí de Camprubí amb quatre habitants, i la molina amb sis.

El 1927 la finca de Camprubí és venuda. Cap als anys trenta del segle XX la propietat de Soldevila és comprada pels nous propietaris de Camprubí, passant a engrandir encara més la propietat.

Bibliografia

BOLÓS, Jordi (2009). Diplomataris del monestir de Sant Pere de la Portella. Fundació Noguera (Diplomataris; 47), Barcelona.

CAMPRUBÍ SENSADA, J. (1981): Castell de l'Areny, Ed. El Vilatà, Gironella.

IGLESIAS, Josep (1979). El Fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona.

IGLESIAS, Josep (1991). El Fogatge de 1497. Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona.

SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

TORRES, C.A.(1905) . "Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà", p. 167, Barcelona.

TREPAT, M. A. (2010): Camprubí. Estudi inèdit.

VVAA (1983). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona

VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.

VV.AA. (2005): La masia catalana. Evolució, arquitectura i restauració. Brau edicions, Figueres.

